

Folkebibliotekerne

Det lokale folkebibliotek har ifølge biblioteksloven en forpligtelse til at støtte de uddannelsesinstitutioner, der er i området. Samtidig ligger det i folkebibliotekets natur, at alle borgere, som kommer med forespørgsler, skal hjælpes, uanset om det kunne indvendes, at de opgaver, folkebiblioteket derved påtager sig, egentlig burde løses på en anden måde, f.eks. i samarbejde med en uddannelsesinstitution og eventuelt mod betaling eller ved opbygning af en grundsamling på et institutionsbibliotek.

Ser man på folkebibliotekernes samlede opgaver, viser undersøgelser gennemført inden for de sidste år, at 20 pct. af de mest flittige lånere (mindst 1 gang hver måned på biblioteket) er unge under uddannelse, og også at ca. 20 pct. af lånerne kommer på biblioteket for at hente litteratur til uddannelsesformål.

Disse tal belyser, at opgaven med at supplere uddannelsesinstitutionernes biblioteksbetjening er af betydeligt omfang på det enkelte folkebibliotek.

Folkebibliotekernes uens størrelse giver forskellige problemer i forhold til de uddannelsessøgende. De store biblioteker kan i høj grad klare efterspørgslen i egne samlinger, men for de mange mindre biblioteker, som må bestille materiale udefra, kan blot en enkelt uddannelsesinstitution med en utilstrækkelig samling være et stort problem.

I det løbende materialevalg vil folkebiblioteket forsøge at tage hensyn til de eksisterende uddannelsesinstitutioner. Der opstår imidlertid en særlig vanskelig situation, når der sker en etablering af nye uddannelser eller udbygning af de eksisterende. Derfor bør man i planlægningsfasen have kontakt til folkebiblioteket, så der kan tages højde for de nye behov, biblioteket stilles over for.

I økonomisk gunstige tider har folkebibliotekerne set det som en udfordring at klare opgaven – også selv om grænsen mellem grund- og overbygningsfunktion gled lidt rigeligt hen imod, at folkebiblioteket varetog elevernes samlede biblioteksbehov. I en sådan situation, hvor også folkebibliotekerne ønsker at prioritere deres opgaver, er der behov for en klarere defineret opgavefordelingen.

Forskningsbibliotekerne

Forskningsbibliotekerne betjener bl.a. de studerende ved mellemuddannelser og de videregående uddannelsesinstitutioner, hvorved i denne sammenhæng forstås uddannelser ud over det 12. uddannelsesstrin. De større blandt disse uddannelsesinstitutioner har alle deres eget forskningsbibliotek, der opfylder grundfunktionen. Flere af de mindre har ligeledes ved etablering af en biblioteksfunktion løst den grundlæggende biblioteksbetjening af de uddannelsessøgende.

Mange studerende ved ungdoms- og mellemuddannelserne kommer i løbet af studietiden i direkte eller indirekte kontakt med det øvrige forskningsbibliotekssystem. Behovet for supplerende faglitteratur til studiekredsopgaver dækkes ofte af forskningsbibliotekerne.

En undersøgelse fra september 1984 i Århus Amt blandt 36 uddannelsesinstitutioner viser, at næsten alle studerende har behov for supplerende litteratur ud over lærebørgernes pensum.

Forskningsbibliotekerne anser det for en naturlig opgave at understøtte og supplere de uddannelsessøgende med den nødvendige litteratur, der ligger inden for de forskellige forskningsbibliotekers naturlige fagområder og niveau.

En egentlig revision af opgavefordelingen mellem forskningsbibliotekerne er der på indværende tidspunkt ikke taget initiativ til, og det vil formentlig i lyset af den teknologiske udvikling være formålstjenligt, at en sådan revision venter endnu nogle år.

Forskningsbibliotekernes funktion som overbygning er mulig på grund af de store samlinger. Men det er nødvendigt, at der på dette område tages hensyn til den særlige belastning, det er effektivt at varetage funktionen.

Samarbejde

Såvel i forsknings- som i folkebiblioteksregi foretages der p.t. undersøgelser af bibliotekernes indbyrdes lånevirkksomhed, bl.a. med henblik på at få en beskrivelse af, hvorledes lånevejene fungerer. Det er ligeledes et formål at få vurderet, hvorledes nye teknologiske hjælpemidler kan tages i anvendelse for at tilfredsstille lånernes behov så hurtigt som muligt til så lave omkostninger for bibliotekerne som muligt.